

Ändring i lagen om vägtrafikregister

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2014/15:143 Ändring i lagen om vägtrafikregister.

Regeringen föreslår i propositionen att personuppgifter i vägtrafikregistret vid sidan av redan angivna ändamål också får behandlas för att fullgöra en i lag eller förordning stadgad skyldighet att lämna ut uppgifter. Förutsättningen är att mottagarens ändamål med uppgifterna inte är oförenliga med det ändamål för vilket uppgifterna ursprungligen samlades in. Regeringen föreslår också att den enskilde ska ges möjlighet att få direktåtkomst till egna personuppgifter i registret.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner propositionen. Utskottet bedömer att de föreslagna ändringarna tydliggör de syften för vilka personuppgifter kan lämnas ut, och i detta sammanhang understryker utskottet vikten av att personuppgifter i vägtrafikregistret hanteras med hänsyn till gällande bestämmelser om personlig integritet. Utskottet anser också att de föreslagna åtgärderna kommer att underlätta för den registeransvariga myndigheten Transportstyrelsen att bedriva och utveckla en ändamålsenlig och effektiv e-förvaltning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändring i lagen om vägtrafikregister

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:143.

Stockholm den 3 november 2015

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Jasenko Omanovic (S), Said Abdu (FP), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Teres Lindberg (S), Erik Ottoson (M), Jimmy Ståhl (SD) och Birger Lahti (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:143 Ändring i lagen om vägtrafikregister. Till grund för propositionen ligger en framställan från Transportstyrelsen om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister och förordningen (2001:650) om vägtrafikregister. Transportstyrelsens framställan har remissbehandlats.

Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande och beaktat dess förslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Inga följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Bakgrund

Den 17 juni 2014 lämnade Transportstyrelsen in en framställan till Näringsdepartementet om ändringar i lagen (2001:558) om vägtrafikregister. Ändringarna avser hanteringen av personuppgifter i registret. Transportstyrelsen anför som motiv för att ändra regelverket att åtgärden skulle underlätta för myndigheten att bedriva och utveckla en ändamålsenlig och effektiv e-förvaltning.

Transportstyrelsen är den myndighet som är ansvarig för vägtrafikregistret, som innehåller stora mängder information, inte minst personuppgifter. Det kan exempelvis handla om körkortshavare, felparkeringar, trängselskatt och eventuella restförda fordringar för ett fordon. Vidare innehåller registret uppgifter om tillstånd för att bedriva yrkesmässig trafik och kontroller av kör- och vilotider. Ett flertal uppgifter förs in i registret efter anmälan från t.ex. fordonsägarna.

Vägtrafikregistret fyller en servicefunktion i samhället. Uppgifterna i registret är i princip offentliga, och allmänheten har med stöd av offentlighetsprincipen rätt att ta del av uppgifterna i den utsträckning som offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) medger detta. Genom olika elektroniska servicetjänster erbjuder Transportstyrelsen redan i dag enskilda personer tillgång till uppgifter i fordonsdelen av vägtrafikregistret och möjlighet att utföra vissa tjänster. Även andra utomstående har möjlighet att lägga in uppgifter i registret, t.ex. besiktningbolag, försäkringsbolag och fordonsförsäljare. Bland myndigheter kan nämnas att Skatteverket tillför registret adressuppgifter om ägare automatiskt. Vägtrafikregistret har i hög grad samband med myndighetsutövning, och registret återspeglar i många avseenden innehållet i olika myndighetsbeslut.

Lagen (2001:558) om vägtrafikregister innehåller bestämmelser om i vilket syfte registrerade uppgifter kan lämnas ut (5 §), den s.k. ändamålsbestämmelsen, och vilka slags uppgifter som får registreras (6 §). I särskilda bilagor till förordningen (2001:650) om vägtrafikregister anges mer i detalj vilka typer av uppgifter som får föras in i registret. En stor del av registerinnehållet utgörs av personuppgifter och är därför känsliga ur integritetssynpunkt.

Propositionen

Syftet med regeringens lagförslag är dels att förtydliga den ändamålsbestämmelse som finns i lagen om vägtrafikregister (2001:558) och som återges i 5 §, dels att ge möjlighet åt den som registrerats att få direktåtkomst till egna personuppgifter. Direktåtkomst innebär att den som använder registret på egen hand kan söka i registret för att få information, dock utan att själv kunna bearbeta eller på annat sätt påverka registrets innehåll.

De föreslagna åtgärderna skulle enligt Transportstyrelsen förenkla tillgången till uppgifter ur vägtrafikregistret för allmänheten och också underlätta myndighetens arbete med en effektivare e-förvaltning. En förutsättning för detta som regeringen framhåller är att uppgifter som tillhandahålls genom de s.k. servicetjänsterna är förenliga med de uttryckliga ändamål för vilka uppgifterna i vägtrafikregistret behandlas och att det görs nödvändiga avvägningar och kontroller utifrån säkerhets- och integritetsaspekter.

Eftersom stor hänsyn måste tas till integritetsaspekter när personuppgifter bearbetas finns det en särskild lagstiftning i form av personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL, som reglerar hanteringen. Även lagen om vägtrafikregister innehåller bestämmelser om de personuppgifter som ingår i registret. Av lagen framgår av 8 § att direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7, den s.k. ändamålsbestämmelsen. Det kan exempelvis handla om uppgifter som stat eller kommun behöver för vissa ändamål, för försäkringsgivning och för trafiksäkerhets- och miljörelaterade frågor.

I propositionen hänvisar regeringen till den s.k. finalitetsprincipen i PUL, som innebär att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilka uppgifterna ursprungligen samlades in. I fråga om ändamålsbestämmelser i s.k. registerförfattningar påminner regeringen om att dessa ytterst kompletteras av finalitetsprincipen för att ändamålen inte ska riskera att hamna i konflikt med i lag eller förordning stadgade skyldigheter att lämna ut uppgifter enligt bestämmelser som exempelvis följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Regeringen föreslår därför i propositionen att ett förtydligande görs i lagen (2001:558) om vägtrafikregister i form av en ny paragraf 5 a § som klargör att personuppgifter även får behandlas för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag och förordning.

Ett förtydligande i lagen av ändamålen med behandlingen av personuppgifter skulle bl.a. göra det möjligt för den enskilde att få tillgång till egna personuppgifter genom direktåtkomst. Regeringens bedömning är att ett utlämnande till den registrerade av egna personuppgifter, oavsett var i registret de finns, inte kan anses stå i strid med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in. Regeringen föreslår sålunda att det också görs ett tillägg till 8 § i lagen med innebörden att den enskilde får ha direktåtkomst till egna personuppgifter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är positivt till åtgärder som moderniserar och effektiviserar regelsystemet på trafikregisterområdet. Vägtrafikregistret innehåller stora mängder information om t.ex. fordon, körkortshavare, skatter och avgifter och fyller därför en viktig servicefunktion i samhället. Utskottet påminner om att enligt offentlighetsprincipen har allmänheten i princip rätt att ta del av uppgifter i registret. Utskottet ser därför positivt på att tillgängligheten till informationen underlättas för användarna. Genom internet är det i dag också möjligt att snabbt och enkelt utföra olika slags tjänster kopplade till vägtrafikregistret. Det är utskottets uppfattning att regeringens föreslagna ändringar även kommer att underlätta för den registeransvariga myndigheten Transportstyrelsen att bedriva och utveckla en ändamålsenlig och effektiv e-förvaltning, vilket i förlängningen förbättrar servicegraden för användarna.

Genom de föreslagna ändringarna i lagen (2001:558) om vägtrafikregister klargörs att personuppgifter även kan behandlas för att fullgöra en i lag eller förordning stadgad skyldighet att lämna ut uppgifter. De öppnar även för möjligheten för enskilda att få direktåtkomst till egna personuppgifter. Utskottet bedömer att de ändringar som regeringen föreslår är ändamålsenliga eftersom de förtydligar för vilka syften personuppgifter kan lämnas ut. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att de utvidgade möjligheterna för Transportstyrelsen att hantera och lämna ut personuppgifter ur vägtrafikregistret måste ske med hänsyn till de bestämmelser om personlig integritet som framgår av finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204) och som Datainspektionen har uppmärksammat under ärendets beredning i Regeringskansliet. Utskottet är därför positivt till regeringens förslag om att i själva lagtexten klargöra att ändamålsbestämmelsen i lagen om vägtrafikregister kompletteras av finalitetsprincipen.

Utskottet noterar avslutningsvis att inga följdmotioner har inlämnats med anledning av lagförslaget och föreslår att riksdagen antar regeringens proposition 2014/15:143.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:143 Ändring i lagen om vägtrafikregister:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring om lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2001:558) om vägtrafikregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:558) om vägtrafikregister dels att 8 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**5 a §*

Personuppgifter som avses i 5 § får behandlas för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

8 §¹

Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter meddelade av regeringen.

Den registrerade får ha direktåtkomst till personuppgifter i vägtrafikregistret, om uppgifterna avser honom eller henne själv.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2011:907.